

Seat No. : _____

AC-134

April-2016

B.A., Sem.-VI

**CC-312: Geography
(Political Geography)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : તમામ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1. રાજકીય ભૂગોળનું સ્વરૂપ સમજાવી, રાજકીય ભૂગોળનું વિષય-વસ્તુ સ્પષ્ટ કરો. **14**

અથવા

રાજકીય ભૂગોળના અભ્યાસના અભિગમો સમજાવો.

2. રાજ્યના ઘડતરના પરિબળો વિશે વિગતવાર સમજૂતી આપો. **14**

અથવા

રાજ્યના રાજકીય વિકાસમાં કુદરતી પરિબળોનો ફાળો સમજાવો.

3. સીમા અને સરહદો વચ્ચે શું તફાવત છે ? આંતરરાષ્ટ્રીય સીમાઓનું વર્ગીકરણ સમજાવો. **14**

અથવા

‘સ્થાન, આકાર અને કદ રાજ્યની રાજકીય ભૂગોળ પર અસર કરે છે.’ – સમજાવો.

4. રાજકીય પ્રદેશ અને કુદરતી પ્રદેશનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો અને મેક્સિકોના હાર્દ પ્રદેશની વિભાવના સમજાવો. **14**

અથવા

પર્યાવરણની સમસ્યા ભૂ-રાજકીય તંગદીલી સર્જે છે. – સમજાવો.

5. (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. **10**

(1) નીચેનામાંથી કયા વિદ્વાન ભૂ-રાજનીતિના પિતા ગણાય છે ?

(a) જેલેન

(b) મહાન

(c) રેટ્ઝેલ

(d) કાર્લ હાઉશોફર

- (2) રાજનીતિક ભૂગોળમાં રાજ્યની જૈવિક વિચારધારાનું પ્રતિપાદન કરનાર.
 (a) ફ્રેન્ચ ભૂગોળવેતાઓ (b) અમેરિકન ભૂગોળવેતાઓ
 (c) જર્મન ભૂગોળવેતાઓ (d) બ્રિટિશ ભૂગોળવેતાઓ
- (3) લેબેન્સરોમની સંકલ્પનાનું પ્રતિપાદન કરનાર
 (a) કાન્ટ (b) રેટ્ઝેલ
 (c) ઓટોનોલ (d) જેલેન
- (4) રાજનીતિક ભૂગોળમાં 'મિડલૈન્ડ બેસિન'ની સંકલ્પનાનું પ્રતિપાદન કરનાર.
 (a) ફાસેટ (b) મીનિંગ
 (c) મૈકિન્ડર (d) હૂસન
- (5) 'રિમલૈન્ડ' સંકલ્પનાનું પ્રતિપાદન કોણે કર્યું ?
 (a) કોહેન (b) મૈકિન્ડર
 (c) પોન્ડસ (d) સ્પાર્થકમેન
- (6) નીચેનામાંથી સીમા નિર્ધારણનો આધાર કયો છે ?
 (a) પ્રાકૃતિક લક્ષણો (b) સાંસ્કૃતિક લક્ષણો
 (c) ભૂમિતિક આધારો (d) આમાંથી બધા જ
- (7) સીમાની પ્રકૃતિ સંબંધી જૈવિક સંકલ્પનાનું પ્રતિપાદન કોણે કર્યું ?
 (a) રેટ્ઝેલ (b) હાઉશોફર
 (c) ટ્રુમેન (d) જેલેન
- (8) બ્રિટિશ સામ્રાજ્યવાદી સંકલ્પના અનુસાર સૌથી વધુ સુરક્ષિત સીમાઓ કઈ છે ?
 (a) પ્રાકૃતિક (b) સાંસ્કૃતિક
 (c) ભૌમિતિક (d) બધી જ
- (9) સીમાઓનું આનુવાંશિક વર્ગીકરણ સૌપ્રથમ રજૂ કરનાર
 (a) રેટ્ઝેલ (b) જોન્સ
 (c) હાર્ટશોર્ન (d) પાઉન્ડસ
- (10) લંબાત્મક આકાર ધરાવતો દેશ
 (a) ભારત (b) ચીલી
 (c) અમેરિકા (d) નેપાળ
- (બ) જોડકા જોડો.

(અ)	(બ)
(1) રાજ્યનો જૈવિક સિદ્ધાંત	(અ) મૈકિન્ડર
(2) જર્મન ભૂ-રાજનીતિ	(બ) કોહેન
(3) ભૂ-રાજનીતિક પ્રદેશ	(ક) કાર્લ હાઉશોફર
(4) હૃદયસ્થળ સિદ્ધાંત	(ડ) રેટ્ઝેલ

- (2) From the following propagandist of biological concepts of the state in Political Geography :
- (a) French Geographer (b) American Geographer
(c) German Geographer (d) British Geographer
- (3) Founder of Lebensraum concept.
- (a) Kant (b) Retzel
(c) Autonal (d) Jelan
- (4) Concept of 'Mid Land Basin' in Political Geography is introduced by
- (a) Phaset (b) Meening
(c) Mackinder (d) Hoosun
- (5) Rim land theory was introduced by
- (a) Kohen (b) Mackinder
(c) Ponds (d) Spikeman
- (6) From the following which element is border determinant :
- (a) Natural characters (b) Cultural characters
(c) Geometric bases (d) All of above
- (7) Who introduced natural biological concept of boarder ?
- (a) Retzel (b) Haushofer
(c) Trumen (d) Jelan
- (8) As per the concept of British imperialism which one of the following borders is safest border ?
- (a) Natural (b) Cultural
(c) Geometric (d) All of these
- (9) Who was the first introduced hereditary classification of borders ?
- (a) Retzel (b) Jones
(c) Hartshorn (d) Pounds
- (10) Elongated shaped country.
- (a) India (b) Chile
(c) America (d) Nepal

(B) Match the following :

4

(A)	(B)
(1) Biological Principle of State	(a) Mackinder
(2) German Geo-politics	(b) Kohen
(3) Geo-political region	(c) Karl Haushofer
(4) Heart land theory	(d) Retzel
-